

RP 81/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och 53 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om allmänt bostadsbidrag ändras.

I fråga om de statsandelar för arbetslöshetsförmåner som betalas till Folkpensionsanstalten föreslås det att man i förfarandet för fastställande av förskott övergår till ett anmälningförfarande för förskotten. Enligt förslaget ska social- och hälsovårdsministeriet inte längre för ett helt år i sänder fastställa statens finansieringsandelar som betalas på basis av det belopp som beräknats av Folkpensionsanstalten. I stället ska Folkpensionsanstalten meddela social- och hälsovårdsministeriet beloppet av det förskott som behövs för respektive månad. Ministeriet ska månatligen betala förskottet till Folkpensionsanstalten.

Dessutom föreslås det i propositionen att det föreskrivs om ett minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet samt att bestämmelserna om likviditetsbelopp ändras. Minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet ska enligt förslaget täcka det finansieringsgap som följer av fördröjningar i betalningen av kommunernas finansieringsandel. Syftet med likviditetsbeloppet är att trygga en tillräcklig finansiering av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet med tanke på överraskande utgiftsökningar.

Dessutom föreslås en ändring av den i lagen om allmänt bostadsbidrag angivna tidsfrist inom vilken Folkpensionsanstalten ska meddela staten beloppet av de bostadsbidrag som ska betalas följande månad.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
2.1 Statens finansieringsandel.....	3
2.2 Förfarandet för betalning av statsandelar för grunddagpenningen.....	4
2.3 Förfarandet för betalning av statsandelar för arbetsmarknadsstödet.....	4
2.4 Tryggande av FPA:s likviditet	5
2.5 Bedömning av nuläget.....	6
3 Målsättning	6
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	6
4.1 De viktigaste förslagen.....	6
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	7
5 Alternativa handlingsvägar	7
6 Remissvar	8
7 Specialmotivering	8
7.1 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	8
7.2 Lagen om allmänt bostadsbidrag	9
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	10
9 Ikraftträdande.....	10
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	10
LAGFÖRSLAG	12
1. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	12
2. Lag om ändring av 53 § i lagen om allmänt bostadsbidrag.....	14
BILAGA	15
PARALLELLTEXTER	15
1. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	15
2. Lag om ändring av 53 § i lagen om allmänt bostadsbidrag.....	18

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Propositionen med förslag till ändringar började beredas utifrån observationer i samband med förfarandet för överföring av medel för arbetslöshetsförmåner som gjorts vid social- och hälsovårdsministeriet och Folkpensionsanstalten, nedan *FPA*. Det ansågs möjligt att göra överföringarna av statsandelar för arbetslöshetsförmåner mellan ministeriet och *FPA* smidigare och att modernisera det nuvarande stela förfarandet. Samtidigt upplevdes också ett behov att precisera lagstiftningen och bättre trygga *FPA*:s likviditet.

Förslagen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med *FPA*.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Statens finansieringsandel

Enligt 14 kap. 3 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) finansieras grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen med statsmedel och intäkterna av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Enligt 3 a § i det kapitlet finansieras arbetsmarknadsstödet med statens medel eller med statens medel och medel från hemkommunen beroende på hur länge och på vilken grundval personen har fått arbetsmarknadsstöd samt huruvida arbetsmarknadsstöd har betalats ut för tiden för sysselsättningsfrämjande service.

Enligt 14 kap. 3 d § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansieras det rörlighetsunderstöd och de därtill hörande förhöjningsdelar som avses i 8 kap. i den lagen samt de kostnadsersättningar som avses i 10 kap. 6 § i den lagen och i 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) med statsmedel. Enligt 14 kap. 3 d § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansieras de ersättningar som *FPA* betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, nedan *grundförordningen*, med statsmedel.

De kostnader som altemneringsersättningen orsakar *FPA* finansieras med stöd av 22 § i lagen om altemneringsledighet (1305/2002), 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) med statsmedel och arbetslöshetsförsäkringspremier.

De arbetslöshetsförmåner som avses ovan och som betalas av *FPA* betalas ur den allmänna fond för social trygghet som avses i 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001). Ur samma fond betalas även andra förmåner än arbetslöshetsförmåner. Enligt 2 mom. kan medel som betalats in för finansiering av en förmån som hör till allmänna fonden för social trygghet tillfälligt användas för utbetalning av en annan förmån som ska betalas ur denna samma fond. Finansieringen av förmåner ska dock rättas till så snart som möjligt, senast vid utgången av det år utbetalningen har skett.

Allmänna fonden för social trygghet har ingen buffert som baserar sig på ett minimibelopp av finansieringstillgångar. Arbetslöshetsförmåner betalas dagligen och staten betalar månatligen i förtid förskott på statsandelen för förmånerna.

2.2 Förfarandet för betalning av statsandelar för grunddagpenningen

Bestämmelser om förfarandet för betalning av förskott på statsandelarna för grunddagpenningen finns i 14 kap. 3 b § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För grunddagpenningen ska staten månatligen till FPA betala förskott så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska betala det året och så att förskotten räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. Enligt 3 d § 2 mom. i samma kapitel bestäms det genom förordning av statsrådet närmare om fastställandet och betalningen av förskott och slutlig finansiering till FPA.

Närmare bestämmelser om förfarandet finns i statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002). FPA ska årligen senast den 15 juni till social- och hälsovårdsministeriet lämna en beräkning av de belopp som staten ska svara för följande år när det gäller grunddagpenningar, barnförhöjningar och kostnadsersättningar samt altemneringsersättningar.

FPA ska senast den 15 november lämna en sådan utredning för fastställande av förskotten som föreskrivits av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer förskotten för följande år senast den 1 december varje år och fastställer samtidigt en beräkning av sina slutliga prestationer för det innevarande året. Skillnaden mellan beräkningen och de förskott som fastställts för innevarande år beaktas i samband med betalningen av årets sista förskottsbetalning.

Staten ska betala förskotten till FPA:s allmänna fond för social trygghet så att av det årliga förskottsbeloppet minst en sjättedel betalas i januari och därefter det återstående beloppet i månatliga, lika stora rater. För tryggande av finansieringen eller om det årliga förskottet förändras väsentligt kan förskottet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som angetts ovan. Förskotten ska betalas den första vardagen i varje månad. Förskotten för det innevarande året ska omedelbart justeras, om grunderna för dem har förändrats på ett väsentligt sätt.

FPA ska i samband med bokslutet årligen fastställa det belopp som staten under räkenskapsåret bör ha betalat i grunddagpenningar och därtill anknutna barnförhöjningar och ersättningar för uppehälle samt i altemneringsersättningar, och det belopp som Sysselsättningsfonden bör ha betalat inom ramen för fondens andel. Skillnaden mellan de utbetalda förskotten och det fastställda beloppet beaktas i förskottet för den andra månaden som följer på fastställandet av bokslutet.

2.3 Förfarandet för betalning av statsandelar för arbetsmarknadsstödet

Enligt 14 kap. 3 b § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska staten månatligen till FPA betala förskott för arbetsmarknadsstödet och ersättningar för uppehälle så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska betala det året. Enligt 3 d § 2 mom. i samma kapitel bestäms det genom förordning av statsrådet närmare om fastställandet av förskott och slutlig finansiering till FPA. Ersättningarna för uppehälle har ändrats till kostnadsersättningar, och det ovannämnda förfarandet tillämpas alltså på dessa. Förfarandet tillämpas också på barnförhöjningar i samband med arbetsmarknadsstödet och på stödets förhöjningsdel.

FPA ska årligen senast den 15 juni till social- och hälsovårdsministeriet lämna en beräkning av de belopp som staten ska svara för följande år när det gäller arbetsmarknadsstöd och därtill anknutna barnförhöjningar och kostnadsersättningar.

FPA ska årligen senast den 15 november till social- och hälsovårdsministeriet lämna en beräkning av de belopp som FPA ska betala varje månad följande år när det gäller arbetsmarknadsstöd

RP 81/2020 rd

och därtill anknutna barnförhöjningar och kostnadsersättningar samt statens månatliga finansieringsandel. Dessutom ska FPA lägga fram en beräkning av det slutliga beloppet av statens finansieringsandel för innevarande år.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer förskotten på statens finansieringsandel för följande år senast den 1 december varje år. Samtidigt fastställer ministeriet en beräkning av sina slutliga prestationer för det innevarande året. Skillnaden mellan beräkningen och statens förskott som fastställts för innevarande år beaktas i samband med betalningen av årets sista förskottsbetalning.

Staten ska betala förskotten på arbetsmarknadsstöd till FPA:s allmänna fond för social trygghet. Förskotten ska betalas den första vardagen i varje månad. Även om det inte särskilt nämns i bestämmelsen tillämpas förfarandet enligt vedertagen praxis också på barnförhöjningar som hänför sig till arbetsmarknadsstödet, förhöjningsdelar och kostnadsersättningar i samband med arbetsmarknadsstödet.

Förskotten för det innevarande året ska omedelbart justeras, om grunderna för dem har förändrats på ett väsentligt sätt.

FPA ska i samband med sitt bokslut årligen fastställa det belopp som staten under räkenskapsåret bör ha betalat i arbetsmarknadsstöd, barnförhöjningar, förhöjningsdelar och kostnadsersättningar samt det belopp som kommunerna bör ha betalat i finansieringsandel för arbetsmarknadsstödet. Dessutom ska FPA fastställa det likviditetsbelopp som inte har återbetalats vid utgången av räkenskapsåret. Skillnaden mellan det belopp som det har fastställts att staten ska betala och de förskott som staten har betalat beaktas i förskottet för den andra månaden som följer på fastställandet av bokslutet.

2.4 Tryggande av FPA:s likviditet

Enligt 14 kap. 3 c § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tar FPA ut hos kommunerna månatligen i efterskott deras finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet. FPA ska före den 15 varje månad skicka en faktura till kommunen på kommunens finansieringsandel av det arbetsmarknadsstöd som betalats den föregående månaden. Förfallodag för fakturan är den 28 i den månad då fakturan sänts.

Eftersom den finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet som kommunerna står för tas ut i efterskott ska staten enligt 14 kap. 3 b § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utöver förskotten på statsandelarna till FPA betala ett så stort belopp att FPA:s likviditet för betalning av arbetsmarknadsstödet är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för arbetsmarknadsstödet. Det beräknade belopp av likviditetsbeloppet som inte har återbetalats vid utgången av året beaktas som förskottsbetalning på statsandelen när beloppet av statens finansieringsandel fastställs för följande år. Enligt 3 d § 2 mom. i samma kapitel bestäms det närmare genom förordning av statsrådet om betalningen av likviditetsbeloppet.

FPA ska årligen senast den 15 november till social- och hälsovårdsministeriet lämna en beräkning av det likviditetsbelopp som FPA behöver och tidpunkten för detta. Dessutom ska FPA lägga fram en beräkning av det slutliga beloppet av statens finansieringsandel för innevarande år samt det likviditetsbelopp som inte har återbetalats vid utgången av året.

Syftet med likviditetsbeloppet är att trygga FPA:s likviditet vid betalningen av arbetsmarknadsstödet, när kommunerna betalar FPA sina egna finansieringsandelar av arbetsmarknadsstödet i

RP 81/2020 rd

praktiken först vid utgången av den månad som följer på betalningsmånaden. Enligt vedertagen praxis har likviditetsbelopp tillfälligt använts också för betalning av andra arbetslöshetsförmåner än endast arbetsmarknadsstöd. Praxis får också stöd av 12 d § 2 mom. i lagen om Folkpensionsanstalten enligt vilket medel som betalats in för finansiering av en förmån som hör till allmänna fonden för social trygghet tillfälligt kan användas för utbetalning av en annan förmån som ska betalas ur denna samma fond. Enligt momentet ska finansieringen av förmåner rättas till så snart som möjligt, senast vid utgången av det år utbetalningen har skett.

2.5 Bedömning av nuläget

Den betalningsrörelse mellan staten och FPA som gäller arbetslöshetsförmåner belastar personalen vid social- och hälsovårdsministeriet och FPA och förfarandena är något osmidiga. För närvarande kan man inte reagera snabbt t.ex. om det sker eller förutspås att det ska ske sådana betydande förändringar i arbetslösheten eller sysselsättningen och därmed i utgifterna för arbetslöshetsförmåner som påverkar FPA:s betalningsbehov.

Det har också i praktiken observerats att det i synnerhet vid årsskiftet har förekommit problem med tillräcklig finansiering. Detta beror på att det har funnits skillnader i hur betalningsdagen fastställts dels för förmåner som FPA betalar, dels för statsandelar förmedlade av social- och hälsovårdsministeriet. I praktiken har statsandelarna betalats samma dag som FPA betalar förmånerna till förmånstagarna.

Det anses fortfarande nödvändigt med en mekanism för likviditeten, eftersom FPA tar ut kommunernas finansieringsandel för arbetsmarknadsstödet först efter att arbetsmarknadsstödet betalats. Vid beredningen ansågs det också ändamålsenligt att mer exakt än i gällande lagstiftning föreskriva om till vilket ändamål likviditetsbeloppet i varje enskilt fall ska bindas. Dessutom ansågs det att förfarandet i samband med likviditetsbeloppet bör förnyas så att det fungerar smidigt i samband med det föreslagna förskotts förfarandet.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att göra det administrativa arbetet mellan staten och FPA smidigare och enklare och därmed minska byråkratin. Den föreslagna modellen tryggar bättre och smidigare FPA:s likviditet vid betalningen av arbetslöshetsförmåner. Syftet är också att bättre än tidigare trygga FPA:s likviditet och att förtydliga och precisera bestämmelserna om avgifterna.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det är nödvändigt att hålla kvar det förfarande där FPA, enligt gällande lagstiftning, senast den 15 juni lämnar till social- och hälsovårdsministeriet en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för följande år. I propositionen föreslås emellertid att dagen för när beräkningen ska lämnas förenhetligas så att dagen sammanfaller med den dag som gäller betalning av förmåner ur sjukförsäkringen och den dag som gäller verksamhetskostnader för allmänna fonden för social trygghet. I fortsättningen ska beräkningen därmed lämnas senast den 15 maj.

I propositionen föreslås det att man i fråga om de arbetslöshetsförmåner som staten betalar FPA övergår från ett förfarande för fastställande av förskott till ett anmälningsförfarande för förskotten. Detta innebär i praktiken att social- och hälsovårdsministeriet inte i fortsättningen i enlighet med gällande förfarande ska fastställa de statliga finansieringsandelar som ska betalas under följande år utifrån den ovannämnda beräkningen av FPA. Däremot ska FPA i fortsättningen

RP 81/2020 rd

meddela social- och hälsovårdsministeriet beloppet av det förskott som behövs för följande månad, och utifrån detta ska ministeriet betala förskottet till FPA. Bestämmelser om tidpunkten för utbetalning av förskott finns i statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det föreslås att förskotten ska betalas den nästsista bankdagen i föregående månad.

Dessutom föreslås det i propositionen att det föreskrivs om ett minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Vid utbetalningen av kommunernas finansieringsandel förekommer förseningar som försvårar en tillräcklig finansiering av arbetsmarknadsstödet. Minimibeloppet föreslås vara 12 procent av kommunernas uppskattade årliga finansieringsansvar. Det föreslås också att bestämmelserna om likviditetsbeloppet ändras. Syftet med likviditetsbeloppet är att trygga en tillräcklig finansiering av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet med tanke på överraskande utgiftsökningar. Den oanvända delen av likviditetsbeloppet ska årligen återbetalas.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Det föreslagna anmälningsförfarandet för utbetalning av förskott är smidigare än det tidigare och minskar det administrativa arbete som utförs vid social- och hälsovårdsministeriet och FPA. Övergången till anmälningsförfarandet tryggar också för sin del FPA:s likviditet mer än tidigare, eftersom man med hjälp av förfarandet på ett smidigare sätt kan reagera på sådana oförutsedda förändringar i sysselsättnings- och arbetslöshetssituationen under det innevarande året som i sin tur medför förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Om man under det innevarande året bedömer att utgifterna för arbetslöshetsförmånerna kommer att öka jämfört med den beräkning som gjorts tidigare, har social- och hälsovårdsministeriet bättre kännedom om förändringen i förmånsutgifterna och mer tid än tidigare att reagera på de ökande utgifterna. Det är möjligt att följa upp de månatliga utgifterna och i förväg bedöma om anslaget under momentet räcker till.

För närvarande sker uppföljningen regelbundet i juni och under årets sista månader. Enligt förslaget behöver anslaget till följd av de föreslagna ändringarna inte ändras på förhand på basis av uppskattade utgifter utan i slutet av året på basis av faktiska utbetalningar. En tidigareläggning av betalningstidpunkten för förskotten ska också trygga FPA:s likviditet bättre än för närvarande. Preciserande bestämmelser om likviditetsbeloppet förtydligar det förfarande som används vid beräkningen av beloppet och beloppets användningsändamål. Minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet tryggar bättre än tidigare FPA:s likviditet när betalningarna från kommunerna fördröjs. De föreslagna ändringarna underlättar det arbete som utförs vid social- och hälsovårdsministeriet och FPA i anslutning till statsandelarna för utkomstskyddet för arbetslösa. FPA kan i större utsträckning än tidigare lita på att de anslag som är avsedda för utbetalning av arbetslöshetsförmåner är tillräckliga för att förmånerna ska kunna betalas ut i tid. Vid social- och hälsovårdsministeriet undgår man sådana tillägg och ändringar av anslagen som ska utföras med snabb tidtabell. De återbetalningar som FPA årligen betalar social- och hälsovårdsministeriet behövs inte längre. Det ska enligt förslaget vara möjligt att inom ramen för momentet behandla alla uppskattade utgifter och återbetalningar.

5 Alternativa handlingsvägar

Modellen där man på förhand försöker fastställa statsandelarna för arbetslöshetsförmånerna för följande år är osmidig och kräver ofta att andelarna justeras under året. Den valda modellen där förskotten fastställs månatligen är smidigare och betjänar bättre FPA:s behov. Ett alternativ till minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet är att för FPA skapa en fast buffert

i euro som tryggar likviditeten och det underskott som orsakas av kommunernas betalningsdröjsmål. Minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet har dock bedömts vara ett effektivare och smidigare sätt att säkerställa FPA:s likviditet.

6 Remissvar

Propositionen sändes på remiss till FPA och finansministeriet. Ingendera remissinstansen ansåg det dock nödvändigt att lämna ett yttrande om propositionen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

14 kap. Särskilda bestämmelser

3 §. *Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen.*

2 mom. I 2 mom. finns bestämmelser om finansieringen av grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen. Det föreslås att momentet preciseras så att det till momentet fogas en hänvisning till relevanta bestämmelser som hänför sig till lagen om finansieringen av arbetslöshetsförmåner.

3 mom. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. Till momentet flyttas från annat ställe i lagen bestämmelserna om finansieringen av de utbetalningar som hänför sig till utkomstskyddet för arbetslösa och som betalas till EU:s medlemsstater. Det är tydligare att bestämmelserna är i samma moment där det föreskrivs om finansieringen av arbetslöshetsdagpenningar.

3 b §. *Förskott som ska betalas för täckande av förmånerna.*

1 mom. I momentet finns bestämmelser om betalningen till FPA av förskott på statsandelarna för grunddagpenningen. Det föreslås att momentet ändras så att förskott inte längre ska fastställas för hela det följande året på en gång, utan FPA ska genom ett meddelande delge ministeriet beloppet av det förskott som behövs för respektive månad. Staten ska månatligen till FPA betala förskott för grunddagpenningen så att förskottets belopp motsvarar beloppet av de förmåner som det beräknas att ska betalas följande månad och så att FPA:s likviditet för betalning av grunddagpenningen är tillräckligt tryggad varje månad. Det beräknade beloppet ska i fortsättningen hänvisa till FPA:s beräkning som ingår i anmälningsförfarandet till social- och hälsovårdsministeriet. Syftet är att förskottet ska fastställas så att det så bra som möjligt motsvarar utgiften för förskottet under den aktuella månaden.

2 mom. I momentet föreskrivs om betalning av förskott på statsandelar för arbetsmarknadsstödet. Det föreslås att man på motsvarande sätt som i fråga om grunddagpenningen ska övergå från ett förfarande för fastställande av förskott till ett anmälningsförfarande för förskotten. I momentet föreslås bestämmelser om att staten månatligen ska betala FPA förskott för arbetsmarknadsstödet och kostnadsersättningar så att förskottets belopp motsvarar det belopp som statsandelen för följande månad uppgår till. I momentet ska inte längre nämnas ersättningar för uppehälle, eftersom dessa har ändrats till kostnadsersättningar. I momentet föreslås dessutom bestämmelser om minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Detta ska fastställas som en viss procentandel av den uppskattade finansieringsandelen för kommunerna följande år. Enligt förslaget är minimibeloppet 12 procent av det belopp som enligt beräkningen

motsvarar kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet under följande år. Minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet ska mer exakt än i gällande bestämmelser vara bundet till den beräknade betalningsdelen för kommunerna. Syftet är att försöka dimensionera minimibeloppet så nära FPA:s verkliga behov och minska behovet av anslagsöverföringar mellan social- och hälsovårdsministeriet och FPA.

3 mom. Det föreslås att momentet stryks, eftersom de bestämmelser som ingår i momentet ska flyttas till kapitlets 1 § 3 mom.

3 d §. *Övriga bestämmelser om finansieringen.*

2 mom. I momentet ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet närmare föreskriva om åtgärder i samband med finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa. Till följd av bestämmelserna om ett minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet föreslås det att det till bemyndigandet att utfärda förordning fogas ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet närmare föreskriva om minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet.

4 mom. I det gällande momentet föreskrivs det i enlighet med artikel 65 i grundförordningen om de ersättningar som ska betalas till en bosättningsstat. Det föreslås att bestämmelsen om ersättningar till medlemsstaterna flyttas till 3 § 3 mom. I detta moment föreslås bestämmelser om likviditetsbeloppet. Det föreslås att likviditetsbeloppet ändras så att finansieringen av både grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet tryggas genom det. I den gällande lagstiftningen har likviditetsbeloppet tryggt enbart finansieringen av arbetsmarknadsstödet särskilt i händelse av försenad betalning av kommunernas finansieringsandel. Syftet med likviditetsbeloppet i dess nya form är att överlag trygga FPA:s likviditet i fråga om arbetslöshetsförmånerna vid överraskande ökat behov av finansiering. Det kan uppstå en betydande ökning av behovet av finansiering av arbetslöshetsförmånerna vid månadsskiftet och till följd av säsongsbetonad arbetslöshet.

5 mom. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. I momentet föreslås bestämmelser om FPA:s skyldighet att till ministeriet lämna en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för följande år. I den gällande lagstiftningen föreskrivs det om detta på förordningsnivå. Skyldigheten att lämna en beräkning hänför sig i högre grad än tidigare till beredningen av statsbudgeten för följande år och till fastställandet av minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Det är därmed nödvändigt att på lagnivå föreskriva om skyldigheten. Beräkningen ska lämnas till social- och hälsovårdsministeriet senast den 15 maj. Tidpunkten ska överensstämma med den beräkning som gäller sjukförsäkringsförmåner.

7.2 Lagen om allmänt bostadsbidrag

8 kap. Särskilda bestämmelser

53 §. *Finansiering.*

2 mom. Enligt den gällande lagen ska Folkpensionsanstalten fem dagar före betalningsdag meddela staten beloppet av de bostadsbidrag som ska betalas. För att säkra en smidig betalningstrafik tidigareläggs tiden för när meddelandet ska ges så att meddelandet ska ges tio dagar före betalningsdag. Genom ändringen bekräftas etablerad praxis. FPA har redan förut meddelat beloppet av de bostadsbidrag som ska betalas vid en tidigare tidpunkt än den som fastställts i lag.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Enligt grundlagens 3 § 1 mom. utövas den lagstiftande makten av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna.

I lagen om utkomstskydd och i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner finns bestämmelser om finansieringen av arbetslöshetsförmåner och om de förskott som ska betalas för att täcka förmånerna. Enligt förslaget ska den gällande och grundlagsenliga bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning som föreskrivs i 14 kap. 3 d § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bevaras. Enligt bestämmelsen föreskrivs det genom förordning av statsrådet närmare om FPA:s förfarande. Närmare bestämmelser om meddelande om förskott ska fortsättningsvis finnas i förordningen om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eftersom det anses ändamålsenligt att föreskriva om detaljerna i förfarandet på förordningsnivå. Till följd av övergången från ett förfarande för fastställande av förskott till ett anmälningsförfarande för förskotten, bestämmelserna om ett minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet och ändringarna i bestämmelserna om likviditetsbeloppet föreslås det att också den ovannämnda förordningen ska ändras.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas första gången i januari 2021 vid finansieringen av statsandelar för arbetslöshetsförmåner som betalas ur den allmänna socialskyddsfonden och vid betalning av förskott. Lagen tillämpas också på minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet 2021 och på fastställandet av likviditetsbeloppet. Lagen om allmänt bostadsbidrag tillämpas på motsvarande sätt första gången i januari 2021 vid finansieringen och betalningen av de bostadsbidrag som betalas ut i januari 2021.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. När det gäller bestämmelser om bemyndiganden att utfärda förordning har grundlagsutskottet i praktiken också krävt att de ska vara exakta och noggrant avgränsade (t.ex. GrUU 19/2002 rd, s. 5—7). Det har också fästs vikt vid om det med stöd av bemyndigandet kan utfärdas bestämmelser som avviker från lag (t.ex. GrUU 40/2002 rd, s. 5—6).

De föreslagna lagändringarna gäller betalningsrörelsen mellan staten och FPA. Bestämmelser om de statsfinansiella förpliktelsena i samband med betalningsrörelsen ska fortsättningsvis utfärdas på lagnivå. Bestämmelser om det administrativa och tekniska förfarandet ska utfärdas genom lag och närmare bestämmelser dessutom genom förordning av statsrådet. Det föreslås inga ändringar i statens skyldighet att svara för de förmåner som hör till förfarandet.

Propositionen påverkar inte FPA:s ställning eller de förmånsärenden som anstalten sköter, eller storleken på eller andelarna av den statliga finansieringen av arbetslöshetsförmåner, eftersom propositionen gäller tekniska förfaranden för överföring av medel som är avsedda för betalning av arbetslöshetsförmåner. Propositionen säkerställer bättre än tidigare att individerna får sina arbetslöshetsförmåner i enlighet med lagen.

RP 81/2020 rd

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 14 kap. 3 § 2 mom., 3 b § samt 3 d § 2 och 4 mom.,
sådana de lyder, 14 kap. 3 § 2 mom. i lag 1048/2014, 3 b § i lagarna 1217/2005 och 1048/2014, 3 d § 2 mom. i lag 1217/2005 samt 3 d § 4 mom. i lag 440/2012, och
fogas till 14 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 1048/2014, ett nytt 3 mom. och till 3 d §, sådan den lyder i lagarna 1217/2005, 440/2012 och 906/2017, ett nytt 5 mom. som följer:

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och statens finansieringsandel enligt vad som föreskrivs i 8 och 23 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Kostnaderna enligt artiklarna 69 och 70 i förordningen om social trygghet finansieras med statsmedel. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i grundförordningen finansieras med statsmedel.

3 b §

Förskott som ska betalas för täckande av förmånerna

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för grunddagpenningen så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under följande månad.

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för arbetsmarknadsstödet så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad. Staten betalar dessutom för att trygga finansieringen av förmånerna i förskott 12 procent av den uppskattade årliga kostnaden för arbetsmarknadsstödet för att täcka det finansieringsbehov som följer av en fördröjning av kommunernas betalningsdel och som motsvarar differensen mellan inkomsterna och utgifterna (*minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet*).

RP 81/2020 rd

3 d §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om förfarandet för förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten enligt 3 a § och om betalningen av det i 3 b § avsedda minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet.

Staten ska till Folkpensionsanstalten för trygghandlet av finansieringen av arbetslöshetsförmåner betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för grunddagpenningen eller arbetsmarknadsstödet.

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj lämna social- och hälsovårdsministeriet en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för följande år. En beräkning av kommunernas finansieringsandel och minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet ska lämnas i samband med denna beräkning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 53 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 53 § 2 mom. som följer:

8 kap.

Särskilda bestämmelser

53 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten ska tio vardagar före den betalningsdag för bostadsbidraget som anges i 24 § meddela staten beloppet av de bostadsbidrag som ska betalas den månaden.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 28 maj 2020

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 14 kap. 3 § 2 mom., 3 b § samt 3 d § 2 och 4 mom.,
sådana de lyder, 14 kap. 3 § 2 mom. i lag 1048/2014, 3 b § i lagarna 1217/2005 och 1048/2014, 3 d § 2 mom. i lag 1217/2005 samt 3 d § 4 mom. i lag 440/2012, och
fogas till 14 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 1048/2014, ett nytt 3 mom. och till 3 d §, sådan den lyder i lagarna 1217/2005, 440/2012 och 906/2017, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Föreslagen lydelse

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen finansieras med statsmedel och intäkterna av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen finansieras med *intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och statens finansieringsandel enligt vad som föreskrivs i 8 och 23 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.*

Kostnaderna enligt artiklarna 69 och 70 i förordningen om social trygghet finansieras med statsmedel. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i grundförordningen finansieras med statsmedel.

Gällande lydelse

3 b §

Förskott som skall betalas för täckande av förmånerna

Staten ska månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för grunddagpenningen så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad.

Staten skall månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för arbetsmarknadsstödet och ersättningar för uppehälle så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året. Staten skall dessutom till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet skall återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för arbetsmarknadsstödet. Det beräknade belopp av likviditetsbeloppet som inte har återbetalts vid utgången av året beaktas som förskottsbetalning på statens andel när beloppet av statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i förordningen om samordning av social trygghet.

3 d §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om fastställandet och betalningen av förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten enligt 3 a § samt om betalningen av det likviditetsbelopp som avses i 3 b § 2 mom.

Föreslagen lydelse

3 b §

Förskott som ska betalas för täckande av förmånerna

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för grunddagpenningen så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under följande månad.

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för arbetsmarknadsstödet så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad. Staten betalar dessutom för att trygga finansieringen av förmånerna i förskott 12 procent av den uppskattade årliga kostnaden för arbetsmarknadsstödet för att täcka det finansieringsbehov som följer av en fördröjning av kommunernas betalningsdel och som motsvarar differensen mellan inkomsterna och utgifterna (*minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet*).

3 d §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om förfarandet för förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten enligt 3 a § och om betalningen av det i 3 b § avsedda minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet.

RP 81/2020 rd

Gällande lydelse

De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i grundförordningen finansieras med statsmedel.

Föreslagen lydelse

Staten ska till Folkpensionsanstalten för tryggandet av finansieringen av arbetslöshetsförmåner betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (likviditetsbelopp). Likviditetsbeloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för grunddagpenningen eller arbetsmarknadsstödet.

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj lämna social- och hälsovårdsministeriet en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för följande år. En beräkning av kommunernas finansieringsandel och minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet ska lämnas i samband med denna beräkning.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av 53 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 53 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 kap.

Särskilda bestämmelser

53 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten ska fem vardagar före den betalningsdag för bostadsbidraget som anges i 24 § meddela staten beloppet av de bostadsbidrag som ska betalas den månaden.

Föreslagen lydelse

8 kap.

Särskilda bestämmelser

53 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten ska *tio* vardagar före den betalningsdag för bostadsbidraget som anges i 24 § meddela staten beloppet av de bostadsbidrag som ska betalas den månaden.

Denna lag träder i kraft den 20 .